ר' יהודה אומר עמוקה עשרה ^א^ואין גבוהה עשרה מטלטלין מתוכה לים אבל לא מן הים לתוכה מ"ש מן הים לתוכה דלא, דקא מטלטלין מכרמלית לרה"י, מתוכה לים נמי קמטלטל מרשות היחיד לכרמלית, אלא לאו אחודה וש"מ *כחו בכרמלית לא גזרו, ש"מ. אמר רב הונא ^ב^הני *ביצאתא דמישן אין מטלטלין בהן אלא בארבע ולא אמרן אלא שאין בפחות משלשה ארבעה אבל יש בפחות מג' ארבעה לית לן בה ואי מלינהו קני ואורבני לית לן בה מתקיף לה רב נחמן ולימא גוד אחית מחיצתא מי לא *תניא ר' יוסי בר' יהודה אומר נעץ קנה ברה"ר ובראשו טרסקל וזרק ונח על גביו - חייב אלמא אמרינן גוד אחית מחיצתא ה"נ נימא גוד אחית מחיצתא. מתקיף לה רב יוסף ולא שמיעא להו להא דאמר רב יהודה אמר רב ומטו בה משום רבי חייא ותני עלה וחכמים פוטרין? אמר ליה אביי ואת לא תסברא והתניא ^ד^עמוד ברה"ר גבוה עשרה ורחב ד' ואין בעיקרו ד' °ויש בקצר שלו ג' וזרק ונח על גביו חייב אלמא אמרינן גוד אחית מחיצתא הכא נמי גוד אחית מחיצתא. מידי (**איריא התם הויא ליה מחיצה שהגדיים בוקעין בה הכא הויא לה מחיצה שאין הגדיים בוקעין בה. א"ל רב אחא בריה דרב אחא לרב אשי גבי ספינה נמי הא איכא בקיעת דגים? א"ל בקיעת דגים לא שמה בקיעה, ומנא תימרא? *דבעא מיניה רבי טבלא *מרבון) מחיצה תלויה מהו שתתיר בחורבה וא"ל אין מחיצה תלויה מתרת אלא

הספינה — ד' אמות — וכתיר טלטול בתוכה — הקשה על רב הונא — אלמא לא אמרינן גוד אחית להתיר — אביי — הקשה אביי — דלא אמרינן גוד אחית — האדפטרי רבנן — בספינה - ועמוד ברה"ר — ויכול לומר גוד אחית

עמוקה · הספינה : **עשרה** · לתוכה דהוה רשות היחיד : **ואין גבוה** · שפתה י' מן המים כגון שמשוקעת במים מכובד משאה : **מטלטלים מתוכה לים** · דרך דופנותיה כגון שופכין כדמפרש ואזיל דכחו בכרמלית לא גזרו : **אבל לא מן הים לתוכה** · דאין תשמיש מן הים לתוכה דרך דפנות שאם ימלא וישליך על הדפנות ירדו לקרקעית הספינה והכי נקט עמוקה י' דאי אינה עמוקה י' היא גופה כרמלית ומטלטל להדיא אף מן הים לתוכה ואין גבוהה נמי (א) י' דוקא נקט דאי גבוהה י' מותר לטלטל מן הים לתוכה דמכרמלית לרה"י דרך מקום פטור קא מטלטל דצריך להגביה את ידו למעלה מי' ואע"ג דברשות דאורייתא מרה"ר לרה"י מיחייב, בכה"ג (לעיל דף ה·) כרמלית מיהא דרבנן היא ולא גזור : **אלא לאו אחודה** · שופך שופכים על חודה והן יורדין דרך דפנותיה לים : **ביצאתא** · ספינות קטנות וקצרות מלמטה עד כחודו של סכין שקורין קויט"י : **אין מטלטלין בתוכן** · דלאו רה"י נינהו שאין ברחבן ארבע מלמטה לפיכך אין מחיצותיהן מחיצות : **ולא אמרן אלא** · בשקלה שלהן גבוה שלש שאין רחב ד' למטה בעוד שלא הגביה ג' מקרקעיתו ואפי' יש ברחבו י' גובה לא משתרי דכיון דתחתונות לאו מחיצה נינהו הוה ליה תלויה : **אבל יש בפחות מג' גובה רוחב ד'** · שעד שלא הגביהו ג' הרחיבו ד' הרי הן כמי שקרקעיתן עולה עד כאן ומחיצותיהן מחיצות: **אורבני** · ערבה דקה : **ואי מלינהו** · עד מקום רחבן הרי הן כשרות לטלטל אם יש משפת רוחבן ולמעלה י' : **ולימא גוד אחית** · מכנגד מדת רחבן העליון ולמטה כאילו הן יורדות עד הקרקע מבחוץ: **טרסקל** · אין עמוק י' ואנו מודדים לו גובה י' שמדת הקנה עולה לו בגובהו והקנה אין רחב ארבעה אלא שאנו אומרים במחיצות הטרסקל גוד אחית וכאילו מקיפות את הקנה והוו להו היקף המחיצות מן הקרקע ולמעלה לשוייה רחבו רה"י ואם זרק מרה"ר ונח על גביו חייב : **ומטו בה** · יש שמטין בדבר להכריע ולומר שר' חייא אמר : **וחכמים פוטרין** · אלמא לא אמרי' גוד אחית להתיר מחיצה תלויה : **ואם לא תסברא** · דאמרי' כה"ג : **ואין בעיקרו** · רחב ד' : **ויש בקצר שלו ג'** · אותו קצר של עיקרו שאינו רחב ד' יש בו גובה ג' והיינו רבותא דליכא למימר לבוד ממקום שכלה רחבו לקרקע אפ"ה הוי רה"י : **דאמרי' גוד אחית מחיצה** · סביב מחיצותיה מכנגד רחבה ולמטה כאילו הוא כולו שוה : **ה"נ** · בביצאתא דמישן נמי נימא גוד אחית : **מידי איריא הכא כו'** · כולה אביי אמר לה לרב יוסף דהא דמייתי ראיה (ב) וחכמים פוטרים כלום ראי' היא לכאן הא דטרסקל דקפטרי רבנן : **משום דהויא מחיצה שהגדיים בוקעין בה** · מלמטה בארץ תחת מחיצות הטרסקל שהם פשוטות להלן מן הקנה לכל לד ובקיעת גדיים מעכבת מלמימר גוד אחית שהרי עוברין תחתיה אבל בספינה ליכא בקיעת גדיים שאין לך עובר תחתיהן וכן בעמוד אין דרך להתחכך בו ולעבור תחת שיפועו שאינו אלא מעט : **בקיעת דגים לא שמה בקיעה** · לפי שאינן נראין : **בחורבה** · שדרך להיות בה מחיצות שנפלו תחתיהן וקיימות מלמעלה ותלויות : **מהו שתתיר** · לטלטל בחורבה שלא תהא כפרוצה לרה"ר : אלא

רבי יהודה אומר עמוקה י' ואין גבוהה י' מטלטלין מתוכה לים · וא"ת היכי מייתי סייעתא מדרבי יהודה כיון דרבנן פליגי עליה ואור"י דבהא לא פליגי אלא בעמוקה י' וגבוה י' דרבנן סברי דמכרמלית לרה"י דרך מקום פטור אסור אע"ג דרשויות דרבנן ור' יהודה שרי אבל בעמוקה י' ואינה גבוהה י' לטלטל מתוכה לים לא פליגי עליה רבנן והכי איתא בתוספתא [פי"א] דספינה שהיא גבוהה י' ועמוקה י' אין מטלטלין מתוכה לים ולא מן הים לתוכה ר' יהודה אומר אם עמוקה י' ואין גבוהה י' כו' וה"ק ר' יהודה בעמוקה י' וגבוהה י' לא מבעי' דמותר לטלטל טלטול גמור הואיל ודרך מקום פטור קא מטלטל אלא גם באינה גבוהה י' יש תקנה לטלטל כגון ע"י כחו כדמפרש הש"ס וקשה לר"י דהשתא לרבי יהודה שרי טלטול דרך מקום פטור ברשויות דרבנן ואפילו רבנן לא פליגי אלא בשאינו עושה הנחה במקום פטור ובפרק כיצד משתתפין (עירובין דף פז:) פריך לזעירי דאמר אסור להחליף דרך מקום פטור מכרמלית לרה"י ולזעירי קשיא פלוגתא דרשב"ג ורבנן דפליגי בהא ומשני לה והשתא הא תנאי דהכא דלא כוותיה וי"ל דמ"מ הני תנאי דהתם כיון דמצי לאוקמי כוותי' מוקים להו : **עמוקה** י' ואין גבוהה י' · מהכא אין להקשות למ"ד לעיל מארעא מסיקן דהכא מיירי בדליכא זיז כל שהוא להיכרא : **הני** ביצאתא דמישן · לפירש"י דמפרש שהן קצרות מלמטה קשה דכי היכי דבטיל מדין רה"י משום דלית בהו ד' ה"נ ליבטיל מדין כרמלית כדאמר בפ"ק (דף ז·) דאין כרמלית פחותה מד' ואקילו בה רבנן מקולי רה"י דאי הוי מקום ד' (ג) כרמלית ואי לא מקום פטור ועוד מאי פריך לימא גוד אחית מחיצה מה מועיל שיהא המחיצות מבחוץ כיון שמבפנים אין שם ריוח מקום ד' ולא ניחא תשמישם ודופן הספינה שבקצר מבטל גוד אחית כמו חלוקה במחלוקת דלעיל ועוד למה לי מלינהו קני ואורבני אע"ג דלא מלאן כיון דיכול למלאות חשיב רה"י כדאמר בפרק חלון (עירובין דף עח·) משום דאי בעי מנח עליה מידי ומשתמש גבי מלאו כולו ביתדות ונראה כפר"ח דביצאתא הם ספינות קטנות העשויות להלך באגמים ועל שם שמהלכות על בלעי המים קרי להו ביצאתא ויש להם דפנות וקרקעית העשויות נסרים ויש חלל בין הנסרים והמים נכנסין שם ויושבין בה כמו במים והיא עשויה כך שאפילו תתהפך אינה נטבעת לעולם וקאמר רב הונא כיון שהיא פרוצה דינה ככרמלית ואין מטלטלין בה אלא בד' ולא אמרו אלא בזמן שאין בין נסר לנסר חלל פחות מג' אבל אם יש בין נסר לנסר חלל פחות מג' כלבוד דמי ואע"ג שהמים נכנסין בה לא חיישינן ונראה דל"ג שאין בפחות מג' ד' ואי מילא כל החלל קני ואורבני מותר לטלטל בכולה :

מתקיף לה רב נחמן · למה לך כולי האי לימא גוד אחית מחילתא מי לא תניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר וכו' אלמא רואין כאילו דופני הטרסקל יורדין עד עיקרו של קנה ה"נ רואין כאילו דופני הספינה עקומין ומסבבין הנסרים ומלאו הנסרים מחוברין : **וזרק** ונח על גביו חייב · למאי דס"ד השתא דאין חילוק בין מחילה דמים לשאר מחילות וס"ד נמי דלא פליגי רבנן עליה דרבי יוסי ברבי יהודה לא מצי להקשויי אמאי הא תנן בפ' כיצד משתתפין (עירובין דף פז:) גזוזטרא שהיא למעלה מן המים אין ממלאין הימנה אא"כ עשו לה מחילה י' מה צריך מחילה י' בלא מחילה י' תסגי כמו בטרסקל דדוקא על גביו חשיב ליה ר' יוסי ברבי יהודה רה"י אבל למטה לא דלהכי לא אהני גוד אחית אי נמי הא דבעינן גבי גזוזטרא מחילה י' היינו לטלטל אבל לזרוק לא בעי מחילה י' כמו בטרסקל והכא הכי פריך לימא גוד אחית דכי היכי דא"ר יוסי בר' יהודה גוד אחית כשאין שם מחילה י' למיהוי רה"י להתחייב ה"נ בספינה שיש שם מחילה י' אית לן למימר גוד אחית אף לטלטל : **ויש** בקצר שלו ג' · פי' בקונט' גבוה ג' מן הארץ וקשה דאם הוא דק הרבה כמו קנה הוי כמו טרסקל ומבטלי בקיעת גדיים גוד אחית ונראה לר"י דהאי בקצר שלו ג' היינו שיש בעובי הקצר ג' דכיון שיש בעובי הקצר ג' ולמעלה רחב ד' שייך ביה גוד אחית : **ומנא** תימרא דבעא מיניה ר' טבלא כו' · וא"ת אמאי לא פשיט טפי ממתני' דכיצד משתתפין (שם פז:) גזוזטרא שהיא למעלה מן המים וכו' דמשתרי במחילה דלמעלה ואור"י דאי ממתניתין ה"א דה"ה אף בשאר מחילות שאינן של מים מתרת מחילה תלויה ולהכי מייתי מרבי טבלא דמפרש הטעם קל הוא שהקילו חכמים במים :

פשיטא

רבינו חננאל

אע"פ שמצד אחר עולין בו בכבש כשיעור ד' אמות חייב ואפילו מכל סביביו משופע ועולה כיון שגבהו עשרה ושיפועו ד' אמות כרה"י דמיגבהו כגון זה והמפרש בגמ' זבחים (ד' סג). אמר רמי בר אבא כל כבשי כבשים ג"א ומחצה *) לאמה חוץ מכבשו של מזבח ג' אמות ומחצה ואצבע ושליש אצבע אבל אם אין התל עולה לגבה עשרה אלא מתוך שיפועי יתר מד' אמות לא מחשב כרה"י ומפורש במס' עירובין פרק עושין פסין בעא מיניה רחבה מרבה תל המתלקט י' מתוך ד' אמות ורבים בוקעין בו חייבין עליו משום רה"ר אי לא אליבא דרבנן לא תבעי לך השתא ומה התם דניחא תשמישתיה הא אמור רבנן דלא אתו רבים מבטלי מחיצתא הכא דלא ניחא תשמישה לא כל שכן כי תיבעי לך אליבא דר' יהודה ואע"ג דפשיט רבה אליבא דר' יהודה ואפילו במעלות בית [חרון] לאו הלכתא כר' יהודה **) (והא דרבי) דאמר אם היתה דרך הרבים מפסקתה יסלקנה לצדדין וחכ"א אין צריך דעיקר דשמעתא מעלות ומורדות שבא"י אין חייבין עליהן משום רה"ר לפי שאינן כרגלי מדבר ותנן נמי הגיע להר מבליעו וחוזר למדתו. אמר רבא ל"ש אלא בהר המתלקט י' מתוך ד' אמות אבל הר המתלקט י' מתוך ה' מודדו מדידה יפה רב הונא מתני לה לקולא לא שנו אלא בהר המתלקט י' מתוך ה' אבל הר המתלקט עשרה מתוך ד' אמות אומדו והולך לו' זרק לתוך ד' אמות ונתגלגל חוץ לד' אמות פטור מ"ט שלא היתה מחשבתו חוץ לד' אמות זרק חוץ לד' אמות וחזר לתוך ד' אמות חייב והוא שנח בחוץ לד' אמות ע"ג משהו ואחר שנח התם חזר. זה כבר פירשנוהו למעלה בפלוגתא דרבי עקיבא ורבנן דתנן הזורק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין דרבנן סברי אע"פ שזורק בתוך ג' ברה"ר שהן כלבוד צריך הנחה ע"ג משהו אבל קלוטה לאו כמי שהונחה דמיא והתם בזורק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע ואע"ג דלא עבר ד' אמות ברה"ר אם נח ברה"ר ע"ג משהו וכן בזורק ברה"ר והעביר בזריקתו מתחלת ד' לסוף ד' אם נח ע"ג משהו חייב ואם לאו פטור אבל המעביר מתחלת ד' לסוף ד' אם כשיעור בבת אחת העביר אם נחה ע"ג משהו חייב ואם לאו פטור דאמרינן לענין המוציא מחנות דרך סטיו משום דר' יוחנן מידי דהוה המעביר חפץ ברה"ר לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור כי מנח ליה חייב ואע"ג דהמעביר מחנות לפלטיא דרך סטיו לאו כי האי גוונא סלקא מיהו לענין מעביר שצריך הנחה הכין הוא והא דאמר רבא הוציא חצי גרוגרת והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת והעבירה דרך עליה חייב כלומר נצטרפת זו עם זו ונעשו כגרוגרת ואקשינן והא לא נח ושנינן כגון דהעבירה למטה מג' דהוא כלבוד' איני והאמר רבא תוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו ופרקינן כי קאמר רבא בזורק הכא במעביר ולענין דבר שאינו בידו ונתגלגל מרה"י מידו ויצא לרה"ר צריך הנחה ברה"ר ע"ג משהו דתנן בענין הקורא בספר על האסקופה ונתגלגל מידו ר' יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הקרקע אלא כמלא חוט גוללו אצלו ואמרינן עלה אלא הא דאמר רבא תוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו לימא כתנאי א"ל לשמעתיה. אלא כולה ר' יהודה היא והכי קתני הגיע לי' טפחים הופכו על הכתב בד"א בכותל משופע אבל בכותל שאינו משופע אפילו למטה מג' גוללו אצלו דברי ר' יהודה שר' אלא כחכמים דס"ל דה"ל דעיקר דשמעתא וכו'.

*) נפינו שם הגי' ג' אמות לאמה. **) נראה דצ"ל בהא דאמר אם היתה כו' אלא כחכמים

רב נסים גאון

הויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה · עיקר דילה במסכת כלאים פרק ד' מחיצת הקנים אם אין בין קנה לחברו ג' טפחים כדי שיכנס הגדי הרי זו מחיצה ובתוספתא בפרק ג' כל שהוא פחות מג' צריך שלא יהא בין קנה לחברו ג' טפחים כדי שלא יכנס הגדי דלאלך *) עלי אן כל מחיצה שהגדיים בוקעין בה אינה מחיצה ומשכחת לה בפרק אחד מן עירובין (דף יד) :

*) פירושו בערבי הנה מוכח מזה

לא

עין משפט נר מצוה

לב א מיי' פט"ו מהל' שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' שנה סעיף א :

לג ב טוש"ע א"ח סי שסו סעיף כ בהג"ה:

לד ג מיי' פי"ד מהל' שבת הלכה יח :

לה ד מיי' שם הל' טז:

מסורת הש"ס

[לקמן קמא.]

[ב"ב עג.]

לעיל דף ה. עירובין נג:

עירובין יב. ודף פו: ודף פז:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אבל לא וכו' ואין גבוה י' כמי דוקא : (ב) ד"ה מידי איריא וכו' דמייתי ראיה עדתני וחכמים כו' והד"א עם ד"ה משום: (ג) תוס' ד"ה הני וכו' דאי הוי מקום ד' הויא כרמלית :

גליון הש"ס

גמ' ויש בקצר שלו ג'. עי' עירובין ד' נג ע"א תוס' ד"ה וכלכלה :

נ"ב (לד' צ"א ב')

דינו של רבינו: הני ביצאתא דמישן אין מטלטלין בהן אלא בארבע

1. גוד אחית מחיצה
2. מחיצה שהגדיים בוקעין בה
3. מחיצה תלויה

△ נגד ר' הונא

▽ תשובה על ר' הונא

פסקות על איסורו של ר' הונא

⋈ "אלמא" אמרינן גוד אחית מחיצה על כך ר' מקיים של ר' הונא

*הערה: רש"י בע"ב מביא פי' אחר [illegible]

[illegible]